

fakultások történetére, fogja tárgyalni. Az egyetemnek részletes és rendszeres monografiája azonban fennállásának 25 éves jubileumára fog elkészülni.

— **Háromszék vármegye monografiája** jelenik meg az ősszel a millennium alkalmából. A történelmi részt, mintegy hat ny. íven Csifó Salamon árkosi unit. lelkész írta meg s a szerk. bizottság megbízásából Kolozsvárra utazván, bemutatta megbírálás végett Szádeczky Lajosnak. Az ügyesen megírt történelem érdekesen vizsgálja Háromszék vármegye alakulását, fejlődését, a köztörténelemben szereplését, a székely intézményeket, az egyes városok keletkezését, fejlődését. Kivánatos volna, hogy egy történelmi térkép tüntesse fel a régi Sepsí, Kézdi és Orbai és a hozzájuk csatolt Miklósvárszék régi külön álló területét s hogy e dióhéjba szorított, ny. források adataiból megírt rövid történelmet később a vármegye részletes történelme kövesse a levéltári anyag felhasználásával.

— **A M. Történelmi Életrajzok** 1895 decz. füzete nem rég jelent meg s gróf Zrinyi Miklós a költő és hadvezér élettörténetét (1620—1664.) tartalmazza dr Széchy Károly tollából. Sok új és érdekes adat van benne, melyek megszerzése a zágربی egyetemi könyvtárból késettette a füzet megjelenését. A füzet a nagybecsű életrajz 3 fejezetét tartalmazza, melyek Zrinyit, mint »fiatal gazdát és fiatal leventét», »a szerelmes dalnokot« és »a tábornost« jellemzik. Három önálló és számos szöveggép illusztrálja a füzetet.

— **A »Régi Magyar Költők Tára«** VI-ik kötete jelent meg a M. T. Akadémia kiadásában, Szilády Áron előszavával és jegyzeteivel. A XVI. század közepének költői foglalják el ezt a kötetet 1554—1559-ig s mintegy 25 énekszerző művei. Az ismert nevek ezek: Szegedi Kis István, Szirákai Balázs, Ambrús Kristóf, Máday Mihály, Sarlóközi Névtelen, Ráskai Gáspár, Gyulai István, Heltai Gáspár, Töke Ferenc, Szegedi András, Paniti János, Szepetneki János, Szegedi Gergely, Pap Benedek, Barát István, Nagyfalvi György, Vilmányi Libécz Mihály, Békési Balázs és egy esomó névtelen. A mily különféle társadalmi állásúak e költők, ép oly különfélék költeményeik is. Van köztük deáktól hadvezérig, verseik között is a zsoltártól a himnusig, a gúnyverstől a történelmi énekig. Irodalomtörténetünk nagy nyeresége e kötet.

— **Útazási ösztöndíj.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Gergely Sámuel kolozsvári tud. egyetemi magántanár részére, a f. év nyarán a francia külügyministerium levéltárában Párisban teendő magyar történelmi kutatásai és tanulmányai elősegítése céljából ötszáz forintnyi útazási ösztöndíjat engedélyezett. Gergely Sámuel Thököly és a bujdosók XIV. Lajos királyal való összeköttetései történetét kívánja tanulmányozni és megírni.

Folyóiratok.

Budapesti Szemle márcziusi füzetében Kónyi Manó a Lónyai Menyhért 1847—48-iki naplójának közlését kezdi meg; Wolf György folytatja első keresztény térítőinkről szóló tanulmányát; R. J. France Anatolenak a rózsafa butor beszélyét és Margalits Ede Mazsuranics Ivánnak Csengics Izmail aga

halála költői elbeszélését fordítják; *Gyulai* Pál br. Kemény Zsigmond emlékezetét újítja fel; *b. m. a* »Political Science« amerikai folyóirat után Kossuth amerikai szereplését írja le. Az áprilisi füzetben *Heinrich* Gusztáv a bolygó hollandi mondájának eredetét vizsgálja; *Kónyi* Manó befejezi Lónyai Menyhért 1847—48-iki naplóját; *Volf* György folytatja tanulmányát; *R. J.* szintén befejezi France Anatolenak a rózsafa butor beszélyének fordítását; *Thim* József közegészségügyi viszonyainkról értekezik.

Akadémiai Értesítő márcziusi füzetét *Thanhoffer* Lajosnak Hyrtl felett tartott emlékbeszéde nyitja meg; *Hampel* Józsefnek a magyar honfoglalás hazai emlékei és *Szinnyei* Józsefnek »Egy állítólagos összetétel« akadémiái felolvasásai kivonatban közöltetnek; *Szily* Kálmán jelentése következik a Lázár-codextről; *Fodor* József »A Duna vizének chemiai és bakterologiai sajátságai«-ról értekezik. Az áprilisi füzetben *Rákosi* Jenő az 1895. Telekypályázatról, *Heinrich* Gusztáv az 1895. Karácsonyi pályázatról és *Némethy* Géza az 1895. Farkas-Raskó pályázatról teszik meg jelentéseiket; *Pasteiner* Gyula a XVIII. századbeli fallésményekről Magyarországon; *Munkácsy* Bernát »Az ugor népnevezet eredeté«-ről; *Asbóth* Oszkár »Egy glagolita ősnymtatvány«-ról és *Komáromy* András »Ugoesa vármegye keletkezésé«-ről értekeznek.

Magyar Nyelvőr márcziusi füzetében *Schuchardt* Hugó polemizál Tóth Bélával a keresztnevek fordításáról; *Kicska* Emil folytatja az »Alany és állítmány« értekezését; *Asbóth* Oszkár a magyar nyelvben levő szláv igékről ír; *Melich* János a »Vatalé« szó eredetét kutatja; *Nagyszigethi* Kálmán a gyám, jog, ügyvéd szóról értekezik. Az áprilisi füzetben *Tóth* Béla felel *Schuchardt* Hugónak a keresztnevek fordításáról szóló cikkére; *Balassa* József befejezi értekezését, »Hogy hangzott nyelvünk az Árpádok korában?« *Kicska* Emil folytatja az alany és állítmány meghatározását.

Történelmi Tár 2. füzetében *I. R. Thököly* István levelező könyvét (1657—1666) közli; dr. *Merényi* Lajos Pest város helytörténetéhez közöl adatot; *Veress* Endre a magyar aranyok értékét a lengyel piacokon a XVI. sz.-ban világítja meg egy érdekes adattal.

Archaeologiai Értesítő 2. számában *Kövér* Béla a keleti szönyegek eredetéről értekezik; *Sándorfi* Nándor a szomolányi (Pozsony m.) ásatásokat; Dr. *Ziehn* Gyula a n. múzeumban levő Herkules szobrocskát írják le; *Kárász* Leo népvándorláskorabeli aranykincset ismertet; *Pór* Antal és *Gereczce* Péter Szent Simeon zárai ezüstkoporsójának keletkezéséről vitáznak.

Irodalomtörténeti Közlemények 1. füzetében *Horváth* Cyrill huszita emlékeinkről értekezik; ifj. *Mitrovics* Gyula Aeneas Sylvius »De duobus amantibus«-ának magyar átdolgozót ismerteti; *Bayer* József *Moliere* »Képzelt beteg«-ének első fordításáról értekezik.

Századok márcziusi füzetének elején gróf *Teleki* Géza elnöki megnyitója és *Szilágyi* Sándor titkári jelentése van, melyeket a M. Történelmi Társulat 1896. febr. 13. közgyűlésén tartottak; *Thallóczy* Lajos egy érdekes adalékot közöl az ó-hit történetéhez Magyarországon; *Békessy* Remig közli

»Árpád-kori közoktatásügyünk és a veszprémi egyetem létkérdése« értekezését melyet a M. T. Társulatban olvasott fel; *Kropf* Lajos Fullár Erasmusról közöl egy rövid közleményt, ki Angliába megvitte a Hunyadi János belgrádi győzelme hírét. — Az áprilisi füzetben *Wertheimer* Ede kiadatlan források alapján kezdi meg »Az 1807-ik évi magyar országgyűlés« történetét; *Békefi* Remig befejezi a veszprémi egyetemről szóló értekezését és azon eredményre jut, elmentében a mostani nézetekkel, hogy Veszprémben nem egyetem (studium generale), hanem székesegyházi iskola volt; *Matunák* Mihály 1545-t állapítja meg Érsekújvár alapítási évül.

Turul 1. füzetében *Nagy* Imre első közleményét adja a »Kisfaludycsalád leszármazása«-nak; *Csoma* József »Zsigmond király czímerlevelei«-ről értekezik; *Petrovay* György »Az Hosvay-család történeté«-t kezdi meg; *Makay* Dezső »A Csanád-nemzetség Waffa és Bogvoszló vonalát«-nak genealogiáját adja.

Magyar Könyvszemle 1. füzetében *Kropf* Lajos a Britisch Museum-ban levő Corvin-codex«-ről értekezik; Dr. *Karácsonyi* János egy 1454. írt és Imre gyulai plébános rendeletére készült codexet ismertet; Dr. *Morvay* Győző két nagybányai régi könyvtárt ír le; *Ferencci* Zoltán a »Salamon és Markalf« cz. népkönyv kiadásait sorolja fel; Dr. *Rupp* Kornél Kajoni János (1622—1687.) életéhez szolgáltat adalékokat. A mellékleten id. *Szinnyei* József összeállítja a jelenkori magyar hírlapirodalmat.

Ethnographia 1. füzetében *Munkácsi* Bernát dr. néprajzi eredményeinkről és törekvéseinkről ír; *Sebestyén* Gyula a Damasek istenről értekezik; *Jankó* János dr. a bács-bodrognemzei sokácok néprajzához közöl adatokat; *Istvánffy* Gyula a borsodi matyó nép életéből közöl egyes jellemző vonásokat.

Egyetemes Philologiai Közlöny áprilisi füzetében *Nagy* Zsigmond Terentiusról és a római vígjátékról értekezik; Dr. *Pap* Károly Ráday Gedeon életéhez szolgáltat két adatot; ifj. *Reményi* Ede a Milton eposzaiban levő hasonlatokat teszi tanulmánya tárgyává; *Incze* József »Még egyszer a Csengeri latin nyelvtana« cz. alatt polemizál Weber Istvánnal.

Protestáns Szemle 3. füzetében dr. *Nagy* Zsigmond a római katekombákról értekezik; Dr. *Erdős* József Péter apostolt és *Paulik* János a halhatatlansági eszme történetét folytatják. A 4. számban mindeniket folytatják.

Keresztény Magvető 2. füzetét gróf *Kuun* Géza nyitja meg milleniumi gondolatoakkal; *Jakab* Elek két oklevelet közöl, melyek az unitarismus hanyatlását bizonyítják János Zsigmond és Dávid Ferencz halála után; *Kanyaró* Ferencz egy XVII. századbeli király-hymnust mutat be. A hymnust *Thordai* János kolozsvári unitárius pap Bethlen Gáborra írta.

Protestáns Közlöny 15. számában *Szász* Gerő röviden közli a P. K. történetét.